

Indicțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Serioși neînfricate nu se pri-
mesec. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Luară mai primesc în Vienna
Buda și Mosca, Hunsbüchel și Vogler
(Otto Maus), Heinrich Schuler, Alois
Herald, M. Jukes, A. Oppel, J. Dan-
enberg: în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezel, Eckstein, Bernut;
în Frankfurt: G. L. Duxer; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garzonă pe o colonă 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarif și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL III.

„Gazeta” este în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiunea piațamare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
În exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 235.

Brașov, Vineri 20 Octombrie (1 Noiembrie)

1889.

Aservirea țării Oltului.

Când am discutat în colo-
nele acestui ziar cestiunea liniei
ferate Homorod-Făgăraș și am
arătat foloșele și pagubele ei,
am disus că Românii acestui ne-
fericit unghiu al țării au făcut
și fac destule jertfe pentru căile
de comunicațiune, încât nu e de
lipsă de a-i mai împovăra și în-
gloda de nou pentru două veacuri
în datorii cu-o cale ferată de valoare
problematică.

Acum s'a recunoscut din
partea cea mai competentă că
noi dreptate am avut. Și anume
cu ocaziunea desbaterii proiectului
de lege despre căile de comu-
nicațiune și vămii din zilele trecute
în dieta din Budapesta, Escelența
sa ministrul lucrărilor publice
d-lu Baross răspundându lui Gul-
ner dize, că peste 50 de comitate
plătesc mai mult de 10% din
contribuțiunile directe ca dare
pentru drumuri: așa în comitatul
Aradului s'au plătit 16,7% în com.
Vas 13,3% etc. din contribuțiunile
directe. *Er în comitatul Făgăraș
datoria actuală pentru drumuri e de
61.250 fl. și contribuțiunea directă
face 202.390 fl. va să dăcă sarcinile
pentru lucrările publice facă 30,4%
din contribuțiunile directe!*

De ce se suporțe locuitorii a-
cestui nefericit ținut sarcini de
trei ori așa de mari ca locuitorii
altcră comitate cu mult mai bo-
gate, și încă pe timp de 50 de
ani? Dér de atunci s'au mai în-
tâmplat unele fapte, cari merită
să le punem în vederea celor
dela cinstita oblaudire a comita-
tului, cari s'au făcut concesiarii
de căi ferate pe spatele poporului,
fapte din cari să-i potă judeca și
lumea care nu cunoște afacerile
Țării Oltului.

Scie foarte bine d-lu fișpanu ce
pagube cumplite și ce devastățiuni
enorme au cauzat acestui ținut
cele două elemente, apa și focul,
din care cei loviți nici în 20 de

ani nu se voru puté reculege. Acum
doi ani a ars cu desevărire din
temeliă frumoșă comună Galații,
care este separată de capitala co-
mitatului numai printr'un singur
pod peste Olt; anul trecut a
fost prefăcută în cenușă din ra-
chieria patriotică-jidovăscă comuna
Voila, după ce omienii își strinse-
seră aproape toate bucatele de pe
câmp; în anul acesta s'au to-
pită nemestiile a vr'o 22 economi
din comuna Șebeș, și aproape
întreaga comună Arpașul de jos
incât abia a putut să scape cu
dilele fișolgăbirului „Măriei sale“.

Locuitorii arși ai acestor sēr-
mane comune cari la intrarea ier-
nei au rămas în câmpul deș-
chis, fără straiu și fără mălaiu
cu ce voru mai puté contribui la
plătirea de șini și de vagone ale
D-lui fișpan? Apoi unde rămân
pustiirile cauzate prin revărsarea
Oltului și a tuturor afluenților
săi și prin petrișul și nisipul de-
pus cu ocaziunea ploilor din
August, pustiiri, cari au consu-
mat enorm din averea popo-
rului?

Tot p'atunci, când podurile
de acum se clătină și se rup
unul după altul de puterea a-
pelor, ér o brigadă întregă trebni
să stea pe loc neputendu și con-
tinua drumul spre Sibiu, a
avut, credem, d-lu fișpanu des-
tulă ocaziune a cunoște starea
acelei populațiuni, pe care acuma
vrea să-o îmbrăncescă sub ju-
gurile podurilor drumului de feră
proiectat.

Ore aceste toate se nu fiă în-
vățătură de ajuns pentru d-lu
fișpanu, ca să inceteze cu plănui-
rea de căi ferate prea costisitoare?

Noi credem că da și decă nu
s'ar folosi de acesta învățătură ar
însemna că n'are nici o milă de
sôrtea populațiunii comitatului și
că ar fi în stare a privi cu ochi
nepăsători la ruina ei totală.

Ionu de pe Văcarca.

România și Austro-Ungaria.

(După „Allg. Ztg“).

(Fine.)

Dela neînțelegerile ivite în po-
litica vamală cu Austro-Ungaria,
cei din România s'au străduit a
crea o industrie indigenă. S'au
format reuniuni pentru ridicarea
și promovarea industriei de casă
moștenite, și guvernul și legisla-
țiunea au căutat mijloce și căi
pentru crearea unei mari industrii
române. Capitaliștilor, fabrican-
ților și industriașilor imi-
granți li-s'au acordat avantaje,
ușurări și favoruri însemnate,
pentru ca să-i îndemne a crea
fabrici și ateliere industriale și
de meserii. Soșele și căile fe-
rate de asemenea au format ob-
iectul deosebitei îngrijiri a cer-
curilor conducătoare. Resultatele
sunt în parte surprinzătoare. În
1868 s'a dat cea dintâi conce-
siune pentru construirea unei căi
ferate în România, și adă posede
regatul peste 2800 kilometri de
căi ferate, dintre cari peste 2600
kilometri de căi ferate ale statu-
lui. De asemenea regularea riu-
rilor a luat un avânt însemnat.
Sub curențul protecționist, anume
dela 1886, nu numai s'au întărit
mai multe ramuri mai vechi de
industrie, ci s'au introdus și altele
noue. Așa de pildă fabricarea
berii, producțiunea spiritului,
cognacului, postavului, pei-
loră lucrate (tăbăcăria), chibritu-
rilor, făinei, încălțăminte (cis-
măria și ghetăria), conservelor,
hârtiei și sticlei. Intre micii in-
dustriași s'au sporit în mod
considerabil, prin emigrări în
mare număr din Ardelu, cu deo-
sebire din orașele săsesci, funarii,
curelarii, rotarii (fabricanții de
caré) și alți lucrători de lemn și
piei. În cercul camerei de co-
merț și industria din Brașov,
în sudostul Ardealului, se observă
pretutindenea în urma acesta de-
căderea industriei.

Autorul articolului dize apoi, că,
tote aceste mari silințe și jertfe, e greu
a crea și asigura pentru durată această
industrie mare, și citeză dintr'un
raport din primăvera anului acestuia,
raport al ministerului român de co-
merț, următoarele:

„România e o țară exclusivă
agricolă, îndestrată cu un păm-
ent extraordinar de fructifer...
Dér afară de unele industrii lo-
cale, ca aceea a petrolului, viti-
culturei, producțiunii sării și des-
tilațiunii produselor economice,
n'are nici o producțiune industri-
ală, așa că e silită a-și procura
tote celelalte articole industriale
din străinătate.

Cercetările făcute până acum
n'au descoperit nici isvóre (depo-
site) de metal favorabile, nici n'au
aflat bogat material mineral
de ars. În astfel de împrejurări
nu e lucru cu minte a ne gândi
la întemeierea și dezvoltarea unei
astfel de industrii, care presupun
ca condițiune a prosperării lor
material de ars și brută etină.
De altă parte ne lipsesc puterile
de lucru și mijlocele industriale
ajutătoare, ce în fața concurenței
străine numai foarte greu ni-le pu-
tem procura“.

Ministrul ar fi putut să a-
daugă, că țării îi lipsesc și capi-
talul necesar și spiritul viu
de întreprindere. Pentru industria
mare și pentru producțiunea in-
dustriei mai fine încă nu e copt
poporul român din cauza modu-
lui său de trai încă în multe pri-
vințe primitiv și din cauză că
adeseori n'are de loc trebuințe,
incât te minunezi.

Ministrul român de comu-
nicațiune observă decă cu drept
cuvânt, că „o politică comercială
bine înțelsă a României trebuie
să aibă ca basă și țel: 1. Des-
fășurarea comorilor sale econo-
mice prin îmbunătățirea uneltelor
de lucru și a cultivei pământului,
și 2. ușurarea esportului cu ajuto-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Feciorul de bogat și fata săracă.

(Baladă populară*).

Colo jos la Țerigrad
Este un fecior de bogat,
Elu de ténér s'a însurat
Luând fata de sărac.
Nici trei zile n'au trecut
De când nunta au făcut,
Ș'a început a o mustra
Da și elu și soacă sa:
Tu fată de om sărac
Ce-ai cătat după bogat?
— Da elu de ce m'a luat,
C'a știut că s'u de sărac?
— Astfelu nevasta grăia
Și cătră bărbat dizea:
Nu fi dragă supărat
Că tu pe mine m'ai luat.
Adă e luni și mănăi Marți,
Mergem în țergu la Galați,
Eu bine mă voiu găta
Cu haine dela maica.
Tu me'i face vânțătoare
Ca pe-o vită cheitoare.
Vei lua țergul de-alungul,
Și șetrile de-amăruntul,

* Audită din gura unui țeranu.

Mulți voinici s'oră căpeta
Cari pe min' m'or cumpăra.
Bărbatul a și făcut
Precum nevasta i-a spus.
Nevasta bin' s'a gătat
Și la țergu ei au plecat.
Acolo dec'au osițu
Puțintelu au odihnit,
Apoi prin țergu au pornit,
Luând țergul de-alungul,
Șetrile de-amăruntul,
Căți veniră toți cercară,
Toți cercară și trecură.
Când a fost mai înapoi,
Iacă vine unu Turcu bătrân
Cu barba de pēr păgân.
Nu se trecă și se tacă:
Cătu nevasta o-a vâdutu
La inimă i-a cădutu,
Indată o-a întreatu
Unde e alu ei bărbat?
Nevasta l'a arătat
Apoi Turcul l'a întreatu:
De vândutu e nevasta?
— De vândutu e dēu dēnsa!
— Dér o vînđi că-i beutóre,
Ori dór că nu-i lucrătóre?
— Nu o vînđi că-i beutóre,
Nice că nu sci lucra,
O vînđi că-i lumea de-asa!
— Déră spune-mi prețulu ei?

— Trei sute și cinc' de lei!
Nici vorba nu o găta
Turcul banii număra,
Er nevasta lăcrăma
Și din gură cuvânta:
Bărbate, drăguț bărbate!
Nu ție frică de păcate,
Că lăcomesi banilor
Și mă dai dușmanilor?
Haid ia țergul de-alungul
Șetrile de-amăruntul,
Alți voinici s'oră căpeta
Cari pe min' m'or cumpăra!
Bărbatul ér a făcut
Precum nevasta i-a spus:
A luat țergul de-alungul
Șetrile cu deamăruntul.
Căți veniră toți cercară,
Toți cercară și trecură.
Când a fost mai înapoi,
Ecă Ionul Popii
Din țera Moldovii.
Nu se trecă și se tacă:
Cătu nevasta o-a vâdutu
Forte dragă i-a cădutu,
Indată o-a întreatu
Unde e alu ei bărbat?
Nevasta l'a arătat
Apoi Ionu l'ntreatu
De vândutu e nevasta?
— De vândutu e dēu dēnsa!

— Dér o vînđi că-i beutóre?
Ori dór că nu-i lucrătóre?
— Nu o vînđi că-i beutóre
Nici că nu sci lucra,
O vînđi că-i lumea de așa!
— Déră spune-mi prețulu ei!
— Trei sute și cinc' de lei!
Nici vorba nu o găta
Ionu banii număra.
După-ce i-a numărat
Nevasta l'a întreatu:
Acum spune-mi pretine,
Care'i este numele?
Io-su Ionul Popii
Din țera Moldovii.
— Spune-mi și tu fétulu meu
Care'i e numele tēu?
— Io-su Anica Popii
Din țera Moldovii.
Ionu dec'a auditu
Indată a'ncremenitu
Cătră bărbat a grăit:
Na, șogore, banii ție
Sora să-ți fiă soție!
Mergi acasă și trăiesce
Și tu cu ea te iubesc!
Când banii fi vei găta
Vin' la min' că ție-oiu mai da.
Iclod, 1889. Ionu Demianu.
inv. pop.

rulă căilor de comunicațiune, al mijloacelor de transport și al întocmirii breslelor (starostiilor).

În vederea unei politici comerciale bine înțelese a României, dăce autorul articolului, guvernul român e dispus a reîncepe tractările pentru înlăturarea războiului vamal. De aceea s'a și oprit în Viena ministrul român de externe Lahovary, când s'a întors din Paris, și a conferit cu Kalnoky.

Dér cumcă silințele ministrului român vor fi încoronate de succes mai mare, decât silințele celor care au tratat până acum, nu se pôte spune nimic hotărît. Inclinarea spre încheierea unui tratat comercial cu România există pe partea Austriacilor necontestabil în mod însemnat, căci industria austriacă simte foarte greu pierderea piețelor române, ce le-a dominat până pe la mijlocul anului 1886. Altfel stau însă lucrurile în Ungaria. Aci plângerile industriașilor austriaci fac puțin efect, căci nici chiar industriașilor proprii din Ardeal nu li-s'a dat în această privință ascultare, deorece pentru agricultorii și economii de vite unguri (cum am spus), eschiderea concurenței române e hotărîtore în prima linie. Acești „agrari” au în Ungaria cărna și bucuroși se aliază cu șovinismul, care din motive naționale are grădă de comerț și de comunicațiunea liberă cu România.

Astfel restabilirii unor raporturi comerciale și de comunicațiune sănătoasă între România și Austro-Ungaria i-se opun interese economice divergente și aspirațiuni naționale antagoniste, și partea producătoare, ca și cea consumătoare a populațiunii în ambele state trebuie să sufere pagube simțitoare sub înrîurirea astorfelor de eschideri și lupte nenaturale și volnice.

DIN AFARĂ.

Adresa Scupcinei sârbesci.

Liberalii din Scupcină au declarat, că adoptă din spirit de confraternitate proiectul de adresă al majorității. Adresa, după ce a fost semnată, a fost remisă de către Președintele Scupcinei unei comisiuni speciale a Camerei. Regentul Ristic a exprimat satisfacția pentru comunitatea de vederi ce există între majoritatea parlamentară și guvernul.

Textul adresei, adoptat fără modificări, spune, că Scupcina e fericită de relațiunile amicale cu celelalte state și speră, că aceste relațiuni se vor desvolta și întări. Camera primesce de asemenea cu bucurie promisiunea guvernului de a face să tindă eforturile sale spre o învoielă a Serbiei cu celelalte popore balcanice, învoielă ce trebuie să asigure pacea în Balcani și desvoltarea autonomiei statelor din peninsula; speră că idea de concordiă va avé asentimentul tuturor poporelor balcanice ale căror interese vor fi mai bine ocrotite printr-o solidaritate basată pe satisfacerea drepturilor mutuale. Scupcina mulțămesc suveranilor străini pentru simpatia dovedită regelui Alexandru, ea exprimă bucuria sa deosebită pentru trimiteră unui reprezentant special al țarului la ungerea regelui, ceea ce constituie o probă a simțimentelor de cordialitate ale împăratului Alexandru III față de națiunea și de dinastia sârbă. Terminând adresa declară, că Scupcina își va da toate silințele, pentru ca speranța exprimată la urcarea pe tron a regelui Alexandru, pentru o ță de prosperitate și de fericire pentru Serbia, să devie o realitate.

SCRIRILE DILEI.

In cauza fondurilor grănițeresci ale Năsăudenilor. Într-una din ultimele ședințe ale dietei unguresci ministrul ungher de finanțe Wekerle a așternut un proiect de lege „în cauza pactului încheiat la 12 Martie 1872 de o parte între ministrul r. u. de finanțe, ță de altă parte între inpuțerniciii fondurilor școlilor centrale și pentru stipendii și ai comunelor din fostul district al Năsăudului.” Totă atunci ministrul unguresc de justiție Szilagy Dezső a așternut dietei un proiect de lege cu privire la regularea dreptului de proprietate al comunelor din fostul district al Năsăudului.

Cu privire la aceste proiecte de legi scrie „N. Pester Journal”: Ministrul Wekerle și Szilagy au prezentat în ședința de ađi a camerei deputaților două proiecte de lege în chestiunea pederilor năsăudene. Acestă afacere se dată încă de când cu desființarea grăniței militare. Poporațiunea districtului Năsăud pretinse totă ce era odinioară posesiunea fondului grănițeresc, pe când erariul se considera ca proprietar de pământ și respinse pretensiunile foștilor grănițeri. După 1867 guvernul unguresc a moștenit (?) acestă neplăcută afacere. Au fost pertractări lungi, cari în cele din urmă s'au terminat în 12 Martie 1872 cu încheierea unui contract între erariul unguresc ca proprietar de pământ și de o parte și între fondul școlar și de stipendii năsăuden și 43 de comune ale districtului Năsăud, contract care atunci ca și mai târziu a fost desaprobat. Acest contract a fost pentru Năsăuden într'atată foarte favorabil, încât ei avură a lua asupra și relativ mică contra-prestațiune (?) pentru pădurile litigiöse ce li-s'au lăsat lor. Acest contract va fi întărit și de legislativă în sensul acestei legi prezentate de ministrul de finanțe Wekerle; totodată stabilesc proiectul de lege de a se asigura în cărțile funduare drepturile erarului unguresc, cari rezultă din acest contract, precum și contra-prestațiunile stabilite în contract. Proiectul de lege prezentat de ministrul de justiție conține numai dispozițiuni asupra regulării raporturilor de posesiune ale celor 43 comune între olaltă.

Altă fiasco kulturregylestă. Folia ungurescă „Hunyad” spune, că colonizarea Săcuilor pe moșia lui Kocsard (fost Gotthard) Kun din comitatul Hunedórei, ce a fost spre acest scop dăruită, întâmpină greutăți de neînvinș. De aceea adunarea comitatensă, la propunerea contelui Stefan Kun, va ruga pe donator, ca în schimb să înființeze o școlă de agricultură a comitatului.

Cum se respectă dreptatea. În Vasad (Biharia) o comună curată românească a fost să se alegă în țilele trecute notarul comunal. Concurenți au fost 7, între cari și Români. Pretorele n'a voit să pună Români în candidați, ci pe trei Maghiari și încă de cei noi. Aducându-se acestă la cunoștința alegătorilor, 19 din 21, după ce insistările față de pretorul ca să pună pe un Român foarte harnic în candidați au rămas zadarnice, au părăsit sala de alegere și au ridicat protestul.

Schimbare de Redactor. În locul d-lui Ioan Bartolomei, carele și-a dat dimisiunea dela conducerea fôiei „Fôia Diecesană” din Caransebeș, a luat conducerea acestei foi d-lă ases. cons. Ioan Ionașiu.

Din Bistrița se scrie lui „Kolozsvar”, că maghiarizarea acolo „înaintă”. Înainte de asta cu 4—5 ani, adevă înainte de a merge acolo fișpanul Banffy, nu se cunoșea că Bistrița face parte din Ungaria, astăci însă la marginea orașului se află stălp cu tricolor unguresc, ba ici, colo se află câte un cuvânt unguresc și pe firmele acele, cari maina erau scrise exclusiv în limba germană. Astfel de esemplu se află anunțat și în limba ungurescă depositul de mobile al lui Nickel Alfred, farmacia lui Herbert, depositul de hărtia al lui Binder. Nu totă așa fac însă comercianții „I. Keresztes” și „A. Daday”, cari dăcă nu și vor schimba firma, deorece ștergerea literelor vechi nemesc și scrierea altor litere nou unguresc costă spese. „Kolozsvar” intrăbă, că deca el va face între cetitorii săi o colectă pentru suportarea șeselor, fire-ară dispusă numiți comercianți ca să și schimbe în unguresce firmele lor?

Reptila și face cheft de curcă beată, că se maghiariză Bistrița, fiindcă Banffy-pașa a pus la capătul orașului un stălp unguresc și câțiva jidano-maghiari din Bistrița au firme unguresc. Astă-i socotăla Țiganului cu epurile.

Bolă de gură și de unghii. Medicul veterinar al orașului a constatat, că între vitele cornute din Brașovul vechiu s'a ivit bola de gură și de unghii în mod epidemic. Cu acestă ocaziune se fac cunoscute dispozițiunile mai importante ale legii veterinare: e oprită a se aduce vitele în atingere unele cu altele, ori a fi mănate afară din hotăr; vitele se țin în grajduri, cai însă nu; măcelarilor și comercianților de vite le e oprită a intra în grajduri; nu e ertat a se vinde ori folosi laptele dela vitele bolnave. Astfel de vite se pot tăia numai cu încuviințarea căpitănatului polițienesc. Peile acestor vite se desinfecteze. Se pôte ordona vaccinarea vitelor în curți singurate în maiere. Fiindcă legea opresce a se ține țerguri de vite și a se da bilete de vite, în considerare însă că țergul de vite la Brașov se ține afară din oraș și vitele ce se aduc la țerg nu trec priu el, ci numai pe drumurile din periferia orașului, căpitănatul orașului a intervenit la minister ca să permită a se ține țergurile de vite.

Stipendiul de 60 fl. din fundațiunea Francisc-Iosif e vacant, pentru acela se publică concurs până la 15/27 Noemvre a. c. inclusiv. Aspiranții la acest stipendiu au să și așternă suplicele până la termenul de mai sus la consistorul archidieceșan din Sibiu instruite cu documentele următoare: a) atestat dela oficiul parochial al comunei cărei aparțin, că sunt români greco-orientali; b) testimoniu școlar despre progresul făcut în anul din urmă; c) atestat medical, că sunt sănătoși; d) atestat dela primăria comunală despre pozițiunea socială și starea materială a părinților lor, și în fine e) eventual alte documente recomandătoare.

Alegerea de membri comitatens în două cercuri electorale ale comitatului Murăș-Turda a fost fixată pe ieri, 30 Octomvre st. n. Resultatul nu-lă cunoșcem încă, dér după cum i-se scrie lui „Kolozsvar”, Români au făcut mară pregătiri pentru a reuși cu candidații lor. Numitele două cercuri electorale sunt: al Gurghiu și al Poienei sărate. Locuitorii români în amândouă cercurile sunt în preponderanță.

Favor pentru telegramele țiarelor indigene. Ministrul ungher de comerț a ordonat, ca dela 1 Noemvre telegramele predate la oficiile telegrafice și poștale ungare și adresate la țiarele din țără — deca se predau noptea în timpul, când liniile telegrafice nu sunt ocupate — să fiă espedate cu 1 cr. de cuvânt (fără taxă fundamentală), dér predătorii trebuie să garanteze pe anul cel puțin 120,000 cuvinte (garanția pentru 1200 fl. competențe) și să depună 200 fl. cațiune. Telegrammele sunt a se anunța de redacțiune până la 7 ore seară și a se preda până la 10 ore. În cas

când se cere în cursul anului favorul acesta, pentru partea anului e a se calcula pe lună suma alicvotă în părți de 1/12 și o lună începută e a se socoti în țergă.

Cruceri noi. La monetăria din Viena se vor bate până la finele lui Martie 1890 cruceri noi în valoare de 300,000 fl., adevă 30 milioane de cruceri. E probabil însă, că tote 30 milioane vor fi gata la finele acestui an, așa că la anul nou va fi o parte pusă în circulațiune. Bucăți de câte 4 cr. de forma celor de ađi nu se vor mai bate, fiind intențiunea d'a se scote cu încetul din circulațiune bucățile de 4 cr. de ađi.

Tergul de toamnă al Reghinului, ce s'a ținut în Octomvre, a fost slab. Din cauza bólei de gură și de unghii au fost aduse la țerg puține vite, așa că marii comercianți nu și-au putut acoperi numărul trebuincios de vite. Cu totul au fost aduse la vândare numai 2780 vite. Prețurile au fost de altmătrele bunicel, tocmai fiindcă au fost puține vite. Părechea de boi mari, îngrășați, s'a plătit cu 380 fl. Cai încă au fost puțin, s'au vândut numai 220.

Mare miseria. În adunarea comitatensă a comitatului Solnoc-Dobeca s'a raportat, că în comunele din cercul Chechișului a fost atăt de slabă recolta în anul acesta din cauza secetei, încât locuitorii mai săraci încă de pe acum nu au ce mânca, ba chiar și cei mai cu bună stare abia dispun de atâtea bucate, cât să se fi de ajuns pentru o lună de țile. În fața acestor împrejurări s'a hotărît, ca pe seama acestor locuitori să se cêră dela guvern un ajutor de 20,000 fl.

Confesiunea israelită. În înțelesul unei ordinațiuni ministeriale ungher. din 16 Septemvre a. c., numirea oficială a confesiunii Evreilor este: „confesiunea israelită”, și acestă se va folosi în testimoniile școlare.

Aruncul comunal în Clușiu, precum se vede din proiectul de buget pe 1890, a ajuns la „frumosa” sumă de 34 procente.

Culesul viilor la Reghin a început în țilele trecute. Calitatea mustului e mulțămitoare.

Mort de turbare. Băietul George Laxeu din Preșmer, în vârsă de 12 ani, fu mușcat la frunte acum opt ani de un câne turbat, fără să fi avut mușcătura până acum urmări rele. În septemăna trecută, Mercuri seara, se îmbolnăvi fără veste băietul, sub simptome de turbare, având grădă de apă. Fără întârziere fu trimis la institutul bacteriologic din Bucuresci, în cura Drului Babeș. Pe drum însă până la Bucuresci șermanul băietului muri de turbare în cele mai cumplite dureri.

Culesul viilor dela Beșineu a dat un rezultat calitativ escelent, dér cantitativ foarte slab.

Răsunare crudă. Din Sătmăr se raportează: Iosif Henter și Mihael Fehér, doi flăcăi tineri, trăiau în cea mai bună amicită, până când gelosia îi îndușmăni. Amândoi iubiau aceeași fată, care părea că preferă pe Henter. Fehér jură rivalului său răsunare. Într-o noptă îi legă piciorul lui Henter de un cal înfocat în grajdul, în care acela durmia, și luă calul la gônă. Când în fine se opri calul, Henter, care fusese tirit o bună distanță, își perduse conștiința; cu tote astea le succese ômenilor a-lă aduce țăși în simțiri. Fehér fu arestat.

Tariful pe zone în Austria. Adunarea estra-ordinară a acționarilor drumului de feră Carol-Ludovic a adop-

cu o mare majoritate propunerea guvernului relativă la stabilirea unei a doua căi ferate între Cracovia și Lemberg; adunarea a autorisat pe consiliul de administrație să contracteze un împrumut. Consiliul de administrație al societății căilor ferate ale statului (Staatbahn) a adoptat cu o mare majoritate propunerea de reducere a tarifului călătorilor și eventuală stabilirea tarifului pe zone. Ministrul de comerț a declarat, că guvernul va studia în primul mod serios propunerea spre a se asigura, dacă finanțele statului, alături echilibrul a făcut mult îngrrijiri, nu vor suferi din cauza aceasta.

Regele Carol în Moldova.

Luni, 9 Octomvre, la orele 9 și jum., Regele dimpreună cu Principele Ferdinand, însoțit de d. L. Catargiu, președintele consiliului de miniștri, de primarul orașului, de prefectul Județului, de prefectul orașului, și de casa militară, au mers la școala fiilor de militari, unde a fost primit de d. generalul Manu, ministru de război, de d. generalul Racovită, comandantul corpului IV de armată, și de d. colonelul Marcovici, directorul, care a prezentat Majestății Sale tot corpul profesoral al școlii.

Majestatea Sa, oprindu-se în toate clasele unde se făceau cursurile, puse mai multe întrebări elevilor, spre a se asigura asupra mersului învățământului; apoi trecu prin toate încăperile școlii și rămânând foarte mulțumit de îngrijirea ce se da acestui așezământ militar, după ce arătă satisfacția sa d-lui director, porni la universitate, unde a fost primit de locțiitorul rectorului d. G. Urechia, de decanii Dr. Ciurea, C. Climescu și Caragiani, precum și de tot corpul profesoral.

Majestatea Sa a stat față, la facultatea de drept, la cursul d-lui profesor Mărzescu, ce a vorbit asupra dreptului de a face testamente și legate. Regele felicitându-l pe d. Mărzescu de chipul cum își face cursul, merse în clasa de zoologie și la bibliotecă, vorbindu cu d-nii profesori și exprimându speranța, că nu va trece mult timp și se va clădi noul palat al Universității și luându-și ziua bună, Majestatea Sa se îndrumă la școala centrală de fete, pusă sub direcția d-nei Macri. Trecând prin sălile de studiu și făcându fetelor întrebări potrivite cu taria cursurilor ce li-se predau, și mulțumindu d-nei director. Regele se duse la liceu, unde d. Paladi, directorul, a prezentat tot corpul profesoral, pe când un cor, compus din toate clasele, a cântat imnul național. Regele trecu și aici prin toate clasele punându întrebări școlarilor, și mulțumindu d-lui director de propășirea în care a găsit școala; la orele 12 jum. se reintorse la cartierul regal, unde la ora 1 se dete un dejun, la care au fost poftite în total 30 persoane.

După amede se duse la liceul privat ținut de d-na Humpel, apoi la școala tehnică, unde fu întâmpinat de d-l I. Catargiu, directorul. Majestatea Sa trecu prin turnatoriă, atelierul de țesături și cel de lămârie și mulțami d-lui director de ostentia ce și da ca această școală să fie folosită pentru Iași și pentru județ. De aci se duse la pensionatul de fete Notre-Dame de Sion, unde fu întâmpinat de episcopul Nicolas Ioseph Camielli. Fetele interne au cântat imnul. O fetiță, avându alte două copile în drapta și în stânga sa, cu buchete pe cari le oferă, țin Majestății Sale o cuvântare. De aci puse la spitalul Israelit, ce este înființat de o sută de ani în Iași, unde fu primit de comitetul și de doctorii spitalului.

Majestatea Sa vizită cu deamănuntul camerele în cari zăceau bolnavii, informându-se cum sunt tratați, și la plecare, mulțumindu comitetului și doctorilor de felul cum și îndeplinesc datoria, la orele 4 s'a întors la cartierul regal, unde a primit audiență până la orele 7, când apoi urm prânzul la care au luat parte între alții episcopul catolic Nicolas Ioseph, E. Pletschka, consulul Austriei, Obermüller, consulul Rusiei, în total 30 persoane. Apoi, la orele 8 și jum., societatea Israelită, organiză o frumoasă manifestare, care veni în curtea cartierului și salută pe Suveran și pe Moștenitorul Coronei.

Majestatea Sa, esind în balcon și schimbându o deputație de fruntași, bine-voi a convorbi câva timp cu densusi mulțamindu-le.

La orele 10, Suveranul și Principele Ferdinand s'au retras în apartamentele Lor.

Literatură.

Preotul Român, diar bisericesc, școlastic și literar. Apare în Gherla odată pe lună în mărime de câte 2 1/2—3^{1/2} c. și costă pe an 4 fl. (10 franci). Anul XV. Redactor: *Nicoae F. Ne-gruțiu*. — Nr. 10, pentru Octomvre, conține: Caraculul Metropoliilor români uniți începându dela S. unire și până astăzi (urmare), de Dr. Ales. Grama; Studii din dreptul canonic (urmare), de I. Papiu; Mărturisirea S. Vasiliu despre tradițiunea apostolică a mai multor așezăminte bisericesci, rituale, (fine); Maria, sôu cultul Prea Curatei Feciore Maria, de I. Boroșu; Din istoria despărțirii bisericei orientale de cea apusană (urmare); Varietăți.

Românische Revue, fôia lunară, politică-literară, apare în Viena. Broșura X din Octomvre 1889 are următorul cuprins: Zur Nationalitätenfrage in Ungarn. Die gr. or. Oberrealschule in Cernaut. Personalstand der „Academia Romana“, für das Jahr 1889—90. Die Eisenbahnen in Romänien. Der Stein auf der Thürschwelle. Novele von Ioan Slavici, deutsch von C. d. T. Die Erbauung der Brücke von Narta. Ein macedo-romänisches Volkslied, übersetzt von Melchior Hârsu. Franz Liszt und Barbu Lautar. Die kluge Kaiserin. Einem romänischen Volksmärchen nacherzählt von Melchior Hârsu. Rundschau: Der König von Romänien in der Dobrudscha. Die Donaubrücke. Romäniens Getreideernte im Jahre 1889. Die prämierten romänischen Aussteller. Die Magyarisierung des Unterrichtswesens in Ungarn. Die deutsche Sprache in Ungarn. Griechische, romänische und bulgarische Propaganda in Macedonien. Metropolit Miron Roman und der siebenbürgische Kulturverein. Litteratur und Kunst: 19 omilii ale celui dintre sfinți părintelui nostru Iôn Gură de aur la epistola sfântului apostol Paul către Romani. Bellona. Dicționar german român complet de S. J. Grossmann. Carmen Sylva's Werke.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“
(Serviciul biroului de cor. din Pesta.)

Berlin, 31 Octomvre. In parlamentul german a ținut *Bebel* o vorbire fulminantă în contra *continui urcări a sarcinelor militare*. Acestă vorbire a întâmpinat parte reprobări, parte mari aplause. *Ministrul de război* a protestat energic în contra afirmărilor lui *Bebel*; elăseră, că năsuințele împăratului de a susține pacea vor avé rezultat. Până atunci însă Germanii trebuie să stea înarmați, ceea ce condiționează propria lor siguranță. Centrul din parlament pregătesce o propunere pentru a se elibera toți preoții de serviciul militar activ.

Belgrad, 31 Octomvre. — Zancov a plecat la Petersburg. O fôia anunță cu totă serioșitatea, că Milan voiesce să se opteze pentrun mandatu de deputat în Belgrad ca „cetățen Obrenovic“.

Paris, 31 Octomvre. — Arhiducele Johann (contele de Orth), care petrece aici, și-a desființat curtea sa archiducală.

Constantinopol, 31 Octomvre. — Focul cel mare din Scutari a distrus 300 de case 1000; de oameni au rămas fără locuință.

DIVERSE.

Museul Hohenzolern. — Museul acesta, deschis acum de curând publicului, conține relicuele familiei domnitoare a imperiului german. Se vedu întrunsul cismele marelui Elector, pipele lui Frideric Guilom I. și gârbaciul, cu care cârpa pe supuși, sei pe strădele Berlinului, și flautul lui Frideric II. Unul din cele două salone este tapetat cu panglicele, care împodobiau coronele trimise din toate punctele Germaniei cu ocaziunea funeraliilor. Salonul ceta-

laltu e mai interesant. Acolo se vede costumul ce lu purta împăratul Frideric III, când fiind principe al coronei se însură la 1858, precum și rochia albă a princesii Victoria; darurile ce amândoi soții le primiră în 1883 pentru nunta lor de argint; uniforma albastră de dragon ce o purta Frideric cu predilecțiune; cele patru-deci și patru de decorațiuni ale sale (printre cari nu figurează nici una dată de Englitera, deși era ginerile reginei Marca Britanii); cele două pipe una de porțelan, alta de lemn; bastonele sale, dintre cari unul e format dintr'o cracă de copac, tăiată la Sadova, în sera bătaiei, în care fură zdrobiți Austriacii la 1866; câteva portrete și aproape atata totu. Alături alte patru salone pline sunt consacrate lui Wilhelm. Intr'unul din salonele consacrate împăratului Frideric se mai află și o vitrină ocupată cu darurile trimise împăratului actual Wilhelm II, cu ocaziunea serbării celui alt 37-lea aniversar, la 27 Ianuarie trecut.

Ascensiune cu balonul. Duminica trecută s'a făcut la București o ascensiune a balonului celebrului aeronaut Speltirini cu d-na Leona Dare. Pregătirile — ne spune „Independent“ — începuseră dela ora 1 după amede, când balonul începă a se gonfa. La ora 5 balonul fiind cu desevîșire umflat și nacela atârnată, d-na Leona Dare, intr'unu costum negru, apare pe o estradă ridicată intradinsu și se representă publicului care o aclamă. Dôna Leona Dare în cursul septicimăi trecute fusese bolnavă în urma primei ascensiuni, și deși nu era pe deplin restabilită, voi cu ori-ce preț să facă ascensiunea, pe care o și făcu. Balonul se înălță la orele 5 și unu quart. Porni imediatu foarte iute, traversă o distanță bunicică în spațiu și deodată se opri ca și cum ar fi fost fixat pe orizont. Deodată însă străbătându norii se făcu nevêdută. D-na Leona Dare, care făcea ascensiunea nu în nacela balonului, ci afară, cu dintii suspendată de trapez, înghețase cu desevîșire, îi era chiar cu neputință a se sui în nacela și d'abia cu multă ostenelă succese persoanelor, cari se aflau în nacela, a o ridica și pe ea acolo. Ea era cu desevîșire înghețată, țepănă, și numai în urma unor îngrijiri serioșe a putut să și vină în fire. Balonul s'a scoborit la Bragadiru, unde primarul și autoritățile îi primiră cu multă bună-voință și le deteră toate ajutoarele pentru stringerea balonului.

Concertul d-lui Burada la Paris. La „Revue de L'Orient“ publică următoarele: Cetim în „L'Eclair“ din Paris că d. Theodor Burada, profesor la conservatorul din Iași, a datu de curând unu concertu la Esposiția din Paris și a obținut unu succesu strălucit. D. Burada a executat (pe violină) în prezența unui auditor compus din aproape o miă de persoane mai multe bucati pe concertu, cari au fost foarte bine primite. După aceea a cântat „doina, buciumul“ și alte cântece naționale române din cele mai caracteristice, cari au încântat auditorul și au produs unu entusiamu indescriptibil. A fost acompaniatu la piano de d. George Samothe, pianistu compositor și organistu al M. S. Reginei Isabela II. „L'Eclair“ constată că d. Burada, care a datu mai multe concerte în țările balcanice, este unu artistu de mare talent și mănuesce arcașul cu unu *brio* și o siguranță care lă punu printre cei mai buni artiști.

ULTIME SCIRI.

Atena, 29 Octomvre. 300 de persoane au luat parte la prânzul de gală alu Curții. Regele George a ridicat în franțuzesce unu toast în sănătatea noilor soți și auguștilor sei oșpeți. Împăratul Vilhelm a răspuns bându în sănătatea noilor soți și a părechi regale a Greciei, pen-

tru prosperitatea Greciei și a capitalei regatului, care i-a făcutu o primire atât de simpatică și atât de călduroasă. „Sunt fericitu, a adaus împăratul, că principesa Sofia e chemată a locui în Grecia; sunt sigur că va găsi în Majestățile Loru Regele și Regina unu alu doilea tată și o a doua mamă și că ea fi adoptată de iubirea poporului.“

Prințul Enricu de Prusia, comitele Herbert de Bismark și ducele de Mecklemburg au primitu marele cordon alu Mântuitorului. D-nii Tricupis și Dragumis au fost decorați cu clasa I a „Vulturului Roșu.“

Berlin, 24 Octomvre. „Gazeta Germaniei de Nord“ a publicat eră telegrama împăratului către cancelarul;

„In urma unei frumoșe și minunate călătorii, dice Maiestatea Sa, am sositu în frumosul oraș anticu Atena. Am avut o primire strălucită din partea Regelui și a națiunei grecesci. Telegrama d-tale a fostu cea dintăiu salutare ce-mi trimetea patria; întâiulu cuvântu celu adresezu patriei este o salutare ce îți trimetu d-tale, din orașul lui Pericles, în fața columnelor Partenonului, a căruia vedere maiestosă produce asupra mea o adâncă impresiune.“

Viena, 29 Octomvre. „Politische Correspondenz“ publică o scrisore din București, în care se arată din nou, că dorința bine hotărâtă a guvernului conservatoru e de a menține cele mai bune relațiuni cu puterile străine și a urma linia de purtare politică indicată de declarațiunile președintelui consiliului la Cameră și de altele ulterioare ale Cabinetului. Luma e deplinu convinsă în străinătate de sinceritatea guvernului, dovadă primirea făcută d-lui A. Lahovary cu privilegiu călătoriei sale.

Aceesi scrisore desminte scirea dată de „Post“ din Berlin, în privința unei sporiri a efectivului armatei și a întreruperii lucrărilor de apărare, măsuri ce ar fi înpreptate împotriva Austro-Ungariei și a Germaniei; acesta e o nouă scire tendențiosă, căreia nu trebuie să i-se dea nici credemintu nici importanță.

In privința încheierii unui tratat de comerț, ambele părți suntu însuflețite de dorința de a se înțelege; guvernul român va pune cea mai mare bună-voință, der n'ar puté admite, ca interesele țerei să fiă vêtamate cătuși de puțin.

Cursul pieței Brașov

din 31 Octomvre st. n. 1889.

Bancnote românesci	Cump.	9.42	Vând.	9.44
Argintu românesc	-	9.38	-	9.40
Napoleon-d'or	-	9.46	-	9.47
Lire turcesc	-	10.72	-	10.75
Imperial	-	9.72	-	9.75
Galbin	-	5.58	-	5.60
Scris. fonc. „Albina“ 6%	101.—	-	-	102.—
„ „ „ 5%	98.50	-	-	99.—
Ruble rusesci	-	1.22	-	1.23
Mărci germane	-	11.62	-	11.64
Discontul 6—8% pe an.	-	-	-	-

Cursul la bursa de Viena

din 30 Octomvre st. n. 1889.

Benta de aur 4%	-	-	-	101.30
Benta de hărtă 5%	-	-	-	97.40
Imprumutul căilor ferate ungare	-	-	-	114.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	-	-	-	99.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	-	-	-	-
Acțiunile băncii austro-ungare	-	-	-	919.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	-	-	-	332.50
Acțiunile băncii de credit austr.	-	-	-	314.50
Galbin împărătesc	-	-	-	5.66
Napoleon-d'or	-	-	-	9.47
Mărci 100 imp. germane	-	-	-	58.35
Londra 10 Livres sterlinge	-	-	-	47.20

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

